

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΓΡΑΠΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ**ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ****ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 90΄****ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ****(ΜΟΝΑΔΕΣ 70)****Η πολυσημία της εκπαίδευσης**

Το ερώτημα ποια εκπαίδευση χρειάζονται οι κοινωνίες είναι εξαιρετικής σημασίας. Πράγματι το γνωστικό, διανοητικό, ηθικό, συμπεριφορικό κεφάλαιο μιας κοινωνίας συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στον τρόπο με τον οποίο αυτή διοικείται και λειτουργεί. Είναι εύλογο οι ανησυχίες να είναι πολλές και οι προτάσεις για βελτιώσεις να είναι πυκνές. Συνήθως είναι αποσπασματικές, αλλά ενίοτε είναι συνθετότερες και συνολικότερες. Άλλες προτάσεις έχουν ως υπόβαθρο, κυρίως, συμπεράσματα που αντλούνται από τις επιστήμες της εκπαίδευσης. Άλλες στηρίζονται, πάλι κυρίως, στον εκπαιδευτικό λόγο που έχει κυριαρχήσει ευρύτερα. Έναν λόγο που ενσωματώνει – οσοδήποτε αποτελεσματικά ή στρεβλά – την παρελθοντική και τη σύγχρονη βιωμένη εμπειρία, την περνάει μέσα από ιδεολογικό φίλτρο και εν τέλει εισηγείται πολιτικές παρεμβάσεις. Φυσικά δεν πρόκειται για δύο στεγανές μορφές λόγου. Στοιχεία της μιας ενυπάρχουν ατελώς και στην άλλη μορφή.

Οι δύο αυτές μορφές λόγου ενσωματώνουν μία συχνότατα ψευδή αντίληψη: ότι η καθεμία παίρνει επαρκώς υπόψη της την άλλη. Προκύπτουν έτσι δύο κυρίαρχα αποτελέσματα. Άλλοτε ένας λόγος που αυτο-χρίζεται αυτάρκης και δεν θέλει να θέσει σε περαιτέρω διερεύνηση όσα προτείνει. Άλλοτε ένας πιο συναισθηματικός λόγος, που επειδή θέλει να παραμείνει ανοικτός στις επιρροές που έχει υποξετάσει, αποφαίνεται ότι η εκπαίδευση, ως ζήτημα γενικού συμφέροντος, μπορεί να συγκεντρώσει ομογνωμία και πολιτική συναίνεση. Είναι όμως έτσι; Τι απαντήσεις μας προσφέρει η ιστορική εξέταση της εκπαίδευσης;

[...] Γίνεται ισχυρό φαινόμενο πλέον, οι δημόσιες συζητήσεις που διεξάγονται για την εκπαίδευση να μη λαμβάνουν υπόψη τη νέα δυσυπόστατη μορφή που πήρε αυτή ή ορθότερα να συγχέουν τις δύο μορφές. Πρόκειται για την εκπαίδευση ως γνωστική, ψυχολογική, κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού και για το κρατικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Η παιδαγωγική σκέψη και τα εκπαιδευτικά συστήματα πορεύθηκαν και αναπτύχθηκαν κατά τους αιώνες που ακολούθησαν, ενώ επέτυχαν κάποιες διασταυρώσεις. Κυρίως όμως υποκρίθηκαν τους εκπαιδευτικούς εταίρους, χωρίς επαρκή αλληλοκατανόηση. Ευρύτερες πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές ανάγκες έδωσαν χώρο στη «δικαίωση» κάποιων παιδαγωγικών θεωριών. Έτσι σταδιακά τα εκπαιδευτικά συστήματα συνέκλιναν διεθνώς σε θέματα που «ωρίμαζαν» πολιτικο-ιδεολογικά (η βασική εκπαίδευση εξαπλώθηκε γεωγραφικά και γιγαντώθηκε ποσοτικά, η δευτεροβάθμια γενικεύτηκε, η τριτοβάθμια πολλαπλασιάστηκε, νέες διδακτικές μέθοδοι κυριάρχησαν). Πάντοτε όμως υπάρχουν τα θέματα εκείνα της εκπαίδευσης που διασταυρώνονται με άλλα ζητήματα της κρατικής και

κοινωνικής οργάνωσης. Τα εκπαιδευτικά συστήματα δεν επιτελούν αποκλειστικώς εκπαιδευτική λειτουργία. Επομένως οι συζητήσεις για τον τρόπο που είναι οργανωμένα και για τις προτεινόμενες βελτιώσεις τους, εν μέρει και μακρόσυρτα (όχι νομοτελειακά, αλλά ως ιστορική παρατήρηση) θα συγκλίνουν. Όμως πλήρης πολιτική συναίνεση δεν διαφαίνεται ως εφικτή.

[...]

Ακολουθεί μία συμπυκνωτική εικόνα για τα ερωτήματα και τις παρατηρήσεις που προηγήθηκαν. Δεν υπάρχει διάζευξη στο ερώτημα αν η εκπαίδευση είναι επιστημονικό ή πολιτικό ζήτημα, διότι η εκπαίδευση είναι αμφότερα. Πριν εξετάσουμε το ερώτημα ποια εκπαίδευση χρειαζόμαστε είναι εξαιρετικά σημαντικό να γνωρίζουμε τις διαφορετικές σημασίες του όρου «εκπαίδευση». Άλλωστε εδώ μιλήσαμε μόνον για την εκπαίδευση ως θεσμό και την εκπαίδευση ως διάπλαση, ενώ αφήσαμε πολλές άλλες σημασίες και εκδοχές της (ενδεικτικώς, την εκπαίδευση ως περιεχόμενο, ως επικοινωνία, ως ελεύθερη κοινωνική διαδικασία). Κι επίσης, είναι αναγκαίο να συζητάμε στη βάση της ιστορίας της εκπαίδευσης, χωρίς την οποία η βιωματική κατανόηση του θεσμού γίνεται ένας παραμορφωτικός καθρέφτης για τη σκέψη μας. Επομένως, η εκπαίδευση που χρειαζόμαστε είναι ένα πολυπαραγοντικό ζήτημα για το οποίο δεν πρόκειται να συμφωνήσουμε πλήρως, αλλά μπορούμε να συζητάμε επιστημονικά συντεταγμένα και πολιτικά ανοιχτόμυαλα.

Παπαγιώτης Κιμουρτζής

<https://www.tovima.gr/print/nees-epoxes/i-polysimia-lftis-ekpaideysis/>

Ημερ. Ανάρτησης: 11.09.2024

(Διασκευή)

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου σε 120-140 λέξεις.

(μονάδες 8)

A.I.2. Να αναφέρετε αν η φράση «Όμως πλήρης πολιτική συναίνεση δεν διαφαίνεται ως εφικτή.» στην τέταρτη (4^η) παράγραφο θα μπορούσε να λειτουργήσει ως κατακλείδα της παραγράφου. Τεκμηριώστε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

A.I.3. Πόσο αποτελεσματικό κρίνετε τον τίτλο του κειμένου με κριτήρια την πληροφορικότητα του αναγνώστη και την προσέλκυση του ενδιαφέροντος του;

(μονάδες 4)

A.I.4. «Τα εκπαιδευτικά συστήματα δεν επιτελούν αποκλειστικώς εκπαιδευτική λειτουργία.»

Να σχολιάσετε την πιο πάνω άποψη του συγγραφέα τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με **δύο (2)** επιχειρήματα.

(μονάδες 4)

A.I.5. Να σχολιάσετε την επιλογή του συγγραφέα να χρησιμοποιήσει το α' πληθυντικό πρόσωπο στην τελευταία παράγραφο του κειμένου σ' αντιδιαστολή με τις επιλογές του στο υπόλοιπο κείμενο.

(μονάδες 3)

A.I.6. Να αντικαταστήσετε τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με **μια (1)** συνώνυμή τους, από τις τρεις επιλογές που σας δίνονται, διατηρώντας τη σημασία που έχουν μέσα στην πρόταση:

α) Είναι εύλογο οι ανησυχίες να είναι πολλές [...]

- i. προφανές
- ii. ευνόητο
- iii. φυσικό

β) Έτσι σταδιακά τα εκπαιδευτικά συστήματα συνέκλιναν διεθνώς σε θέματα [...]

- i. κατέληξαν
- ii. συμφώνησαν
- iii. προσαρμόστηκαν

(μονάδες 4)

A.I.7. Να αναλύσετε τις παρακάτω **δύο (2)** λέξεις στα δύο συνθετικά τους μέρη και να σχηματίσετε **δύο (2)** νέες απλές ή σύνθετες λέξεις από το δεύτερο (β') συνθετικό τους.

- συναίνεση
- εκδοχές

(μονάδες 4)

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Άλλωστε εδώ μιλήσαμε μόνον για την εκπαίδευση ως θεσμό και την εκπαίδευση ως διάπλαση, ενώ αφήσαμε πολλές άλλες σημασίες και εκδοχές της (ενδεικτικώς, την εκπαίδευση ως περιεχόμενο, ως επικοινωνία, ως ελεύθερη κοινωνική διαδικασία).»

Σε άρθρο σου που πρόκειται να δημοσιευθεί στην περιοδική έκδοση «Θέματα εκπαίδευσης» να καταθέσεις τις απόψεις σου σχετικά με τον χαρακτήρα που θα πρέπει να έχει η εκπαίδευση σήμερα ώστε να διαμορφώσει τον σύγχρονο πολίτη. Ακολουθώντας, να εισηγηθείς **δύο (2)** τρόπους με τους οποίους το κράτος θα συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων της σύγχρονης εκπαίδευσης.

(Έκταση: τουλάχιστον 400 λέξεις)